

ACTIVITEITENPLAN 2005

STICHTING
CORPORATE
GOVERNANCE
ONDERZOEK VOOR
PENSIOENFONDSEN

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

INHOUDSOPGAVE

1	VOORWOORD	3
2	ONTWIKKELINGEN OP CORPORATE GOVERNANCE GEBIED.....	5
3	VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN INSTITUTIONELE BELEGGERS.....	8
4	AANDACHTSPUNTEN 2005	13
5	CONSULTATIE EN LOBBY ACTIVITEITEN, DE ROL ALS OVERLEGPARTNER....	16
6	ONDERZOEK	17
7	SYMPOSIUM	18
8	DIENSTVERLENING AAN DE DEELNEMERS.....	18
9	PR EN COMMUNICATIE	20
10	PROFESSIONALISERING EN VERBREDING.....	21
11	CONTACT.....	22

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

1 Voorwoord

Dit jaar belooft een in velerlei opzichten een boeiend jaar te worden voor SCGOP. Enerzijds omdat de Nederlandse corporate governance code (de "Code") door alle partijen, Nederlandse beursvennootschappen en institutionele beleggers, dient te worden nageleefd, en anderzijds omdat SCGOP haar missie en organisatie zal aanpassen aan de gewijzigde omstandigheden en behoeften.

De Nederlandse beursvennootschappen dienen in hun jaarverslagen over 2004 en tijdens de komende algemene aandeelhoudersvergaderingen verantwoording af te leggen over de implementatie van de Code. Nadrukkelijker dan in voorgaande jaren het geval was, zullen institutionele beleggers, waaronder pensioenfondsen, erop moeten toezien dat de beursvennootschappen dat op prudente wijze doen. Verder zullen zij ook zelf verantwoording moeten afleggen over hun stemgedrag en de wijze waarop zij tot het stemgedrag zijn gekomen.

SCGOP kan bijdragen bij het vergaren van de daarvoor benodigde informatie. Een goede communicatie tussen vennootschap en beleggers is daarbij van groot belang. Als een van de aandachtspunten voor 2005 ziet SCGOP dan ook het waarborgen van gelijke informatieverstrekking door de vennootschappen aan beleggers. Verder dient er een stemproces tot stand te worden gebracht dat aandeelhouders in staat stelt tot gedegen analyses te komen alvorens er wordt gestemd, met name voor aandeelhouders die hun stem op afstand willen uitbrengen. Tenslotte zal ook dit jaar wederom extra aandacht worden gevraagd voor het beleid ten aanzien van bestuurdersbeloning. Zowel de Code als de in maart 2003 gepubliceerde "SCGOP aanbevelingen over beloningsbeleid" geven een kader dat gericht is op de effectiviteit van de beloningstructuur.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

SCGOP zal zich dit jaar gaan verbreden en professionaliseren. De nieuwe missie en het beleid van SCGOP zullen zich richten op het faciliteren van institutionele beleggers zodat een bijdrage kan worden geleverd aan de rol die institutionele beleggers op basis van de Code dienen te vervullen. Het zoeken naar een bredere basis voor SCGOP, van uitsluitend pensioenfondsen als deelnemers naar ook institutionele beleggers zoals verzekeraars en beleggingsfondsen, is onderdeel van dit beleid. In Nederland actieve institutionele beleggers die de nieuwe missie en het beleid van SCGOP ondersteunen zijn dan ook welkom om als deelnemer tot SCGOP toe te treden.

De ambities zijn dus groot voor 2005, niet alleen voor SCGOP maar voor het Corporate Governance gedachtegoed in het algemeen. Met het realiseren van deze ambities wordt een volgende stap gezet in de verbetering van de governance van beursvennootschappen, het herstel van vertrouwen in financiële markten en een beter rendementsrisicoprofiel voor aandeelhouders.

Heerlen, 9 maart 2005.

drs. R.M.S.M. Munsters MFE
(voorzitter)

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

2 Ontwikkelingen op Corporate Governance gebied

Het jaar 2004 is gekenmerkt door een groot aantal positieve ontwikkelingen op Corporate Governance gebied, zowel in Nederland als ook in Europa en Noord Amerika. De ontwikkelingen hebben als gemeenschappelijk element dat ze over het algemeen gericht zijn op verbetering van de checks and balances binnen de vennootschap, waarbij in het bijzonder de positie van de aandeelhouder versterkt wordt.

2.1 Nederland

In het begin van het jaar is er al direct veel aandacht geweest voor de nieuwe Nederlandse Corporate Governance Code (hierna: "Code") die in december 2003 werd gepubliceerd. Op het symposium van SCGOP in januari 2004 was dit natuurlijk een van de belangrijkste agendapunten. Met instemming kon SCGOP horen van Minister van Financiën dat hij de Code volledig wilde overnemen. Hij sprak ook de hoop uit dat het aanstaande AVA seizoen 2004 reeds volledig in de geest zou staan van de nieuwe Code en dat de beursfondsen in hun jaarverslag over 2003 een uitgebreide Corporate Governance paragraaf zouden opnemen. Ook riep hij de institutionele beleggers, waaronder de pensioenfondsen, op hun stem op de AVA te laten horen.

Dat goed bestuur, waaronder goed vennootschapsbestuur, een brede weerklank in de Nederlandse samenleving vindt, blijkt ook wel uit de sterker wordende roep om goed bestuur in ander sectoren, zoals bij overheidstaken in het algemeen, bij ZBO's of in de gezondheidszorg. Maar ook de vraag om goed pensioenfondsbestuur is een blijk van een dergelijke behoefte waarbij, overigens de sector zelf belangrijke initiatieven ontwikkelt.

In maart 2004 heeft het kabinet haar reactie op de Code aan de Tweede Kamer gezonden. Het kabinet wil de Code integraal overnemen en van toepassing laten zijn vanaf 1 januari 2005. In het 4e kwartaal van dit jaar heeft dit zijn beslag gekregen door, na een eerdere wetwijziging tot wijziging van onder andere artikel 391 lid 4 boek 2 Burgerlijk Wetboek, de Code door middel van een algemene maatregel van bestuur als gedragscode aan te wijzen.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

Op 6 juli 2004 is door de Eerste Kamer ingestemd met de Wet aanpassing structuurregime. Dit wetsvoorstel versterkt op een aantal punten de positie van de aandeelhouders. Het is echter nog steeds een feit dat de Code er van uitgaat dat de aandeelhouder over zodanige bevoegdheden beschikt dat hij consequenties kan verbinden aan niet-naleving van de Code. Dit is niet het geval, ook nog niet na de aanneming van de Wet aanpassing structuurregime. Daarom heeft SCGOP een brief aan Minister Zalm gestuurd, waarin gewezen wordt op de nadelige gevolgen van permanent uitstaande beschermingsconstructies, zoals prioriteits aandelen, het systeem van bindende voordrachten en de certificering van aandelen. Hierdoor immers kan aan de wensen van de aandeelhouder langdurig voorbij gegaan worden.

In juli 2004 heeft de Minister van Justitie de langverwachte nota "Modernisering ondernemings- en vennootschapsrecht" gepubliceerd. De discussie in de Tweede Kamer hierover loopt nog en SCGOP wil deze nota toetsen op punten zoals het verplichte bod, de rol van het administratiekantoor en beschermingsconstructies.

Andere belangrijke wetsvoorstellen betreffen de Wet Toezicht Accountantsorganisaties en de Wet om het stemmen per e-mail en Internet mogelijk te maken.

Einde 2004 heeft de bekendmaking plaatsgevonden van de opdracht en de samenstelling van de door de Commissie Tabaksblad voorgestelde Monitoring Commissie Corporate Governance. De heer Frijns, bestuurslid van SCGOP, zal deze commissie gaan leiden.

SCGOP verwacht veel van deze commissie, omdat in het komende AVA seizoen 2005 zal moeten blijken of naleving van de Code ook effectief bijdraagt aan verbetering van de governance van Nederlandse beursfondsen. Het gaat dan enerzijds om initiatieven van Raad van Bestuur en commissarissen van de vennootschappen zelf, maar ook om de actievere rol van de institutionele beleggers en een uitbreiding van de rol van de controlerende accountant tijdens de AVA.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

2.2 Internationaal

Ook internationaal wordt er veel aandacht besteed aan Corporate Governance.

Zo vindt de OECD Corporate Governance al lange tijd zeer belangrijk, want zij heeft in mei 2004 een update gepubliceerd van haar Guidelines uit 1999, getiteld "The OECD principles of corporate governance". Zij spreekt de hoop uit dat deze principes niet alleen in de 30 lidstaten, maar ook daarbuiten de noodzakelijke aandacht krijgen en tot invoering van nationale wet- en regelgeving in die landen zal leiden en daarmee het engagement van bij Corporate Governance betrokken partijen zal versterken.

De Europese Commissie is in 2004 actief bezig geweest met de uitvoering van haar in november 2003 opgestelde Corporate Governance actieplan. In de loop van 2004 zijn diverse aanbevelingen opgesteld. Één van deze aanbevelingen betreft de beloning van bestuurders van beursgenoteerde vennootschappen en houdt in dat er door de aandeelhouders gestemd dient te worden over het beloningsbeleid. Een andere aanbeveling gaat over de rol van commissarissen, de rol en samenstelling van de kerncommissies uit de raad van commissarissen en de te stellen eisen ter zake van deskundigheid en onafhankelijkheid.

Ook is er in 2004 door de Europese Commissie gewerkt aan een verduidelijking van de verantwoordelijkheden van het Bestuur van een beursgenoteerde vennootschappen aan verbetering van de financiële en Corporate Governance informatie in de jaarverslagen van deze vennootschap. Dit zal volgens plan leiden tot een aanpassing van de 4e en de 7e EU-Richtlijn, de zogenoemde accounting directives.

Voorts is de Europese Commissie, evenals het Nederlandse kabinet, van mening dat het toezicht op accountantsorganisaties, die de wettelijke controletaak op de jaarrekening van beursgenoteerde vennootschappen uitvoeren, verbeterd dient te worden. Deze organisaties dienen aan strengere eisen van deskundigheid, onafhankelijkheid en informatieverstrekking te voldoen. Ook hier is er een richtlijn in aantocht die waarschijnlijk zijn beslag zal krijgen in 2005.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

Een ander thema, meer technisch van aard maar van groot praktisch belang, betreft de uitoefening van de rechten die een aandeelhouder heeft, bijvoorbeeld bij het stemmen tijdens de AVA. Vaak is dit stemmen zeer gecompliceerd en de tijdsperiode voor het ontvangen en verwerken van informatie heel kort. Ook voor het voorbereiden van de stemming is er weinig tijd beschikbaar, en dan is er nog de onzekerheid of de uitgebrachte stem wel wordt meegeteld. Een belangrijke belemmering is er ook nog, namelijk de blokkering van het aandelenpakket in de periode voorafgaande aan de AVA. Voldoende reden om deze problemen aan te pakken, en ook in Europees verband, omdat de problemen in veel Europese landen spelen, in grensoverschrijdende situaties nog gecompliceerder zijn en ook alleen binnen de Europese markt efficiënt kunnen worden opgelost. Bij de oplossing van deze knelpunten zal ook het stemmen via volmacht, het werven van stemvolmachten – en steminstructies, als ook het stemmen via e-mail en Internet, een rol spelen.

Tenslotte heeft de Europese Commissie in oktober 2004 het Corporate Governance Forum geïnstalleerd. Hierbij is op te merken dat de Commissie de lidstaten aanbeveelt een nationale Corporate Governance Code op te stellen. Zo heeft Nederland de Code ingevoerd. De taak van het Forum zal nu worden de Corporate Governance ontwikkelingen als gevolg van deze codes in de EU-lidstaten te volgen, best practices uit te wisselen en de convergentie van nationale Codes in Europa te bevorderen. Hierbij speelt natuurlijk op de achtergrond de vraag of eenzelfde Code voor de gehele EU op termijn wenselijk en haalbaar is en daarmee mogelijk een grotere kans biedt dat de Europese inzichten omtrent Corporate Governance ook buiten Europa ingang vinden.

3 Verantwoordelijkheden van institutionele beleggers

Gezien alle hiervoor genoemde ontwikkelingen is het wel duidelijk dat algemeen verwacht wordt dat aandeelhouders, en in het bijzonder institutionele aandeelhouders waaronder pensioenfondsen, ook een actievere rol zullen spelen bij die vennootschappen waarin door hen wordt belegd.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

Duidelijkheid over het stembeleid en rapportage over (de uitvoering van) dat beleid tegenover beleggers en begunstigen zal de rol van de institutionele beleggers en hun invloed in de AVA's verhelderen. Voor Nederlandse institutionele beleggers zal in 2005 de nadruk liggen op de praktische invulling van de aangegeven verantwoordelijkheden in de Code en/of het "Statement on Institutional Shareholder Responsibilities" van het International Corporate Governance Network ("ICGN")¹. De Stichting beoogt hiervoor ondersteuning aan de aangesloten pensioenfondsen te verschaffen, in het bijzonder door het verschaffen van informatie over de mogelijke praktische invulling(en) van onderhavige verantwoordelijkheid.

De in de Code beschreven verantwoordelijkheid ("principe" en de daarvan afgeleide "best practice bepalingen") luidt als volgt²:

Principe:

"Institutionele beleggers handelen primair in het belang van hun achterliggende begunstigen of beleggers en hebben een verantwoordelijkheid jegens hun achterliggende begunstigen of beleggers en de vennootschappen waarin zij beleggen om op zorgvuldige en transparante wijze te beoordelen of zij gebruik willen maken van hun rechten als aandeelhouder van beursgenoteerde vennootschappen".

Best practice bepalingen:

1. Institutionele beleggers (pensioenfondsen, verzekeraars, beleggingsinstellingen, vermogensbeheerders) publiceren jaarlijks in ieder geval op hun internetsite hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht op aandelen die zij houden in beursgenoteerde vennootschappen.
2. Institutionele beleggers doen jaarlijks op hun internetsite en/of in hun jaarverslag verslag van de uitvoering van hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht in het betreffende verslagjaar.
3. Institutionele beleggers brengen ten minste éénmaal per kwartaal op hun internetsite verslag uit of en hoe zij als aandeelhouders hebben gestemd op de algemene vergaderingen van aandeelhouders.

¹ Zie www.icgn.org.

² Nederlandse Corporate Governance Code, Best practice bepalingen IV.4.1 tot en met IV.4.3.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

Deze verantwoordelijkheden sluiten aan bij genoemd "Statement on Institutional Shareholder Responsibilities" van ICGN.

Ad. 1. De formulering van beleid tot uitoefening van het stemrecht op aandelen

De Stichting beschikt sinds 2001 over het handboek Corporate Governance (hierna: "Handboek"). Dit Handboek bevat onder meer adviezen voor pensioenfondsen voor een actief gebruik van aandeelhoudersrechten. Het Handboek beschrijft belangrijke principes en ijkpunten voor Corporate Governance in Nederland. Hierbij moet worden gedacht aan rechten van aandeelhouders, beschermingsconstructies, de bestuursstructuur van de vennootschappen transparantie van (aspecten van) bestuurdersbeloning.

Direct na de verschijning van de Code op 9 december 2003, heeft SCGOP het Handboek geactualiseerd. In het nieuwe Handboek wordt onder meer beschreven hoe het stembeleid van pensioenfondsen eruit zou kunnen zien. Pensioenfondsen (en andere institutionele beleggers) kunnen het in het Handboek geformuleerde stembeleid als voorbeeld hanteren bij de formulering van het eigen stembeleid.

Ad. 2. Verantwoording over de uitvoering van het stembeleid

Op grond van de Code wordt van institutionele beleggers verwacht dat zij ten minste jaarlijks op hun internetsite en/of in hun jaarverslag, verslag doen van de uitvoering van hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht in het betreffende verslagjaar.

Bij de invulling van deze verantwoordelijkheid is praktisch voorstelbaar dat een pensioenfonds (of een andere institutionele belegger) ervoor kiest het stembeleid niet op alle aandelenbeleggingen toe te passen, of het stembeleid gefaseerd uitvoert, bijvoorbeeld ingericht naar regio's, sectoren of universa waarin aandelenbeleggingen plaatsvinden. Een dergelijke benadering heeft uiteraard de consequentie dat de verantwoording over de uitvoering van het stembeleid eenzelfde beperking of fasering kent.

Verder staat het pensioenfondsen (en andere institutionele beleggers) uiteraard vrij om vaker dan eens per jaar verantwoording af te leggen over de uitvoering van het stembeleid.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

Andere mogelijke aspecten waarover in dit kader verantwoording zou kunnen worden afgelegd zijn:

- het aantal AVA's waarin het pensioenfonds in het verslagjaar in totaal, per regio, per sector of per universum al dan niet (op afstand) heeft gestemd;
- het aantal AVA's waaraan het pensioenfonds fysiek heeft deelgenomen en de inhoud van de eventuele dialoog die het pensioenfonds met de vennootschapsleiding is aangegaan;
- inzicht verschaffen als in individuele gevallen wordt afgeweken van het stembeleid, bijvoorbeeld in geval van conflicterende belangen³.

Ad. 3. Verantwoording over stemactiviteit en stemgedrag

De Code verwacht van institutionele beleggers dat zij ten minste één maal per kwartaal op hun internetsite verslag uitbrengen of en hoe zij als aandeelhouders hebben gestemd op de algemene vergaderingen van aandeelhouders.

De Stichting streeft na pensioenfondsen (verbonden in de Stichting) adequaat te voorzien van informatie ten behoeve van de bepaling van het stemgedrag. Daarbij maakt de Stichting onderscheid tussen informatievoorziening ten behoeve van de bepaling van het stemgedrag van het pensioenfonds en informatievoorziening ten aanzien van de wijze waarop stemrecht kan worden uitgeoefend.

Informatievoorziening ten behoeve van stemgedrag

Bij de Stichting aangesloten pensioenfondsen verkrijgen periodiek informatie van de Stichting, waaronder de zogeheten alert-service. Hierin worden actuele ontwikkelingen gesignaleerd met betrekking tot in Nederland genoteerde vennootschappen. Het pensioenfonds kan deze informatie aanwenden o.a. voor de bepaling van het stemgedrag in de AVA.

Voorts bevat het Handboek voor de Nederlandse praktijk concrete adviezen met betrekking tot standpuntbepalingen bij de meest voorkomende agendapunten, bijvoorbeeld over de goedkeuring van het jaarverslag, de verlening van decharge aan bestuurders en commissarissen en de benoeming van bestuurders.

³ Zie "Statement on Institutional Shareholder Responsibilities", hoofdstuk III, sub h en l, via www.icgn.org, alsmede "Stemmen van institutionele beleggers en tegenstrijdig belang", mr A.F. Verdam, inaugurale rede (2003)

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

Ook de in maart 2003 gepubliceerde “Aanbevelingen Bestuurdersbeloning” van de Stichting bevatten concrete handreikingen voor de bepaling van het stemgedrag.

Tenslotte wijst de Stichting erop dat de bepaling van stemgedrag ook kan plaatsvinden op basis van informatieverstopping tussen pensioenfondsen (en andere institutionele beleggers) onderling.

Informatievoorziening over de wijze waarop stemrecht uit te oefenen

De Stichting informeert pensioenfondsen over de wijze waarop stemrecht kan worden uitgeoefend. Hierbij kan worden gedacht aan de volgende varianten:

1. Fysieke deelname aan een AVA
2. Stemmen via ander SCGOP-pensioenfonds (volmachtverlening)
3. Stemmen via de Stichting Communicatiekanaal Aandeelhouders of Algemeen Nederlands Trustkantoor (Nederland)
4. Stemmen op afstand via een internationale voting service

De varianten 1 tot en met 3 worden al enkele jaren in de praktijk door de aangesloten pensioenfondsen toegepast.

Relatief nieuw is de deelname aan AVA's via een internationale voting service. Tegen die achtergrond zal de Stichting in haar informatievoorziening aan pensioenfondsen in 2005 bijzondere aandacht besteden aan het stemmen op afstand via internationale voting services. Het inschakelen van een international voting service kan rechtstreeks door het pensioenfonds gebeuren. Dit ligt voor de hand bij intern vermogensbeheer doch bij uitbesteding van het vermogensbeheer kan ook de extern vermogensbeheerder gebruik maken van een voting service agency.

Daarbij adviseert SCGOP in ieder geval aandacht te besteden aan de contractuele vastlegging van de verantwoordelijkheid van een custodian om het pensioenfonds in staat te stellen op afstand te stemmen op door haar gehouden aandelen. Hiertoe stelt de Stichting desgewenst een standaardbepaling ten behoeve van de custody overeenkomst ter beschikking. Verder informeert de Stichting pensioenfondsen, in geval van door hun uitbestede vermogensbeheeractiviteiten, over de vastlegging van de contractuele verplichting van externe vermogensbeheerders om namens het pensioenfonds te stemmen.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

Ook hier stelt de Stichting desgewenst een standaardbepaling ten behoeve van de vermogensbeheerovereenkomst ter beschikking.

4 Aandachtspunten 2005

Met genoegen heeft SCGOP vastgesteld dat veel vennootschappen reeds in 2004 de Code hebben toegepast. Over de wijze waarop dat gebeurt, hebben pensioenfondsen tijdens verscheidene AVA's in 2004 met vennootschappen gediscussieerd. SCGOP verwacht dat die discussies in de komende AVA's worden voortgezet, respectievelijk hun beslag zullen krijgen. Daarbij speelt onder meer de vraag in hoeverre afwijkingen van de Code objectief gerechtvaardigd zullen zijn en betrekking hebben op specifieke karakteristieken van de bewuste vennootschap. Verder is van groot belang dat de gepresenteerde informatie ook gebruiksvriendelijk is: transparantie ziet niet alleen op de kwantiteit van informatie maar ook op de kwaliteit er van.

In voorgaande jaren heeft SCGOP ten behoeve van de bij haar aangesloten pensioenfondsen voorafgaand aan het AVA-seizoen concrete aandachtspunten geformuleerd die deze pensioenfondsen konden hanteren bij het aangaan van een dialoog met de vennootschapsleiding in de AVA.

Voor het jaar 2005 adviseert SCGOP de dialoog o.a. te richten op de 3 navolgende, in dit hoofdstuk genoemde aspecten.

4.1 Communicatie tussen vennootschap en beleggers

Een goede communicatie tussen vennootschap en beleggers is van groot belang. Beleggers moeten in staat zijn zich een goed oordeel over de vennootschap te vormen en eventuele zorgen over de governance van de vennootschap aan de leiding kenbaar te maken. In dat kader kunnen rechtstreekse contacten tussen beleggers en vennootschap nuttig zijn. Deze gaan echter gepaard met het risico dat een individuele belegger een informatievoorsprong krijgt, hetgeen het vertrouwen van de markt kan aantasten en bovendien tot handelsrestricties voor de betrokken belegger kan leiden.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

Adequate waarborgen zullen een informatievoorsprong moeten voorkomen. Transparantie over het beleid en de uitvoering ervan zal bijdragen aan het vertrouwen in die waarborgen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt primair bij de vennootschap.

Vraag

Kunt u aangeven wat uw beleid is ten aanzien van de communicatie met beleggers en welke maatregelen u treft om gelijke informatieverstrekking aan beleggers te waarborgen? Bent u bereid – voor zover u dat niet reeds doet – uw beleid en de uitvoering daarvan te publiceren op uw internetsite?

4.2 Het proces van de AVA

Een belangrijk speerpunt in de versterking van de *checks and balances* van vennootschappen is de verbetering van de positie van de AVA. Die zal bijdragen aan het gewenste machtsevenwicht tussen de verschillende organen van de vennootschap. Cruciaal hierbij is of aandeelhouders die hun stem op afstand willen uitbrengen voldoende in staat worden gesteld om een gedegen analyse te maken van de relevante onderwerpen. Als die ruimte er niet is, dan bestaat er een risico dat stemmen op basis van onvoldoende analyse worden uitgebracht, hetgeen ernstig afbreuk kan doen aan de gewenste versterking van *checks and balances*.

De ervaring leert dat voor een dergelijke analyse en de daaropvolgende afweging meer tijd nodig is, zeker in het “AVA-seizoen” waarin institutionele beleggers moeten stemmen op de aandelen van veel verschillende vennootschappen in binnen- en buitenland.

Vraag

Deelt u de opvatting dat het belangrijk is een stemproces tot stand te brengen dat aandeelhouders in staat stelt tot gedegen analyses te komen alvorens er wordt gestemd? Bent u in dit licht bereid te bewerkstelligen dat agenda en onderliggende stukken (inclusief jaarstukken) op de internetsite beschikbaar zijn uiterlijk drie weken vóór de definitieve datum dat stemmen op afstand moeten worden uitgebracht? Zo ja, op welke termijn kunt u dat realiseren?

4.3 Een prikkelende incentivestructuur

Over beloningen is de afgelopen tijd veel te doen geweest. Dit is vanuit governance oogpunt begrijpelijk aangezien de beloningstructuur mede ten doel heeft te bewerkstelligen dat de belangen van de aandeelhouders optimaal worden behartigd. Om die reden zijn verschillende regels ontworpen in de wet en de Code waarmee de kaders voor een goed beloningssysteem worden bepaald. Wij willen in dit verband ook verwijzen naar de SCGOP aanbevelingen over beloningsbeleid⁴ van maart 2003. SCGOP doet de aanbeveling dat beloningsregelingen dienen te worden getoetst op redelijkheid en effectiviteit (zie aanbevelingen 4 tot en met 7). De Code geeft een kader dat gericht is op de effectiviteit van de beloningstructuur. Dit kader zal moeten leiden tot redelijke uitkomsten. In de visie van SCGOP betekent dit onder meer dat de uitkomsten niet op gespannen voet staan met de geldende maatschappelijke normen en waarden en/of als excessief worden ervaren. De vraag naar “de redelijkheid” speelt op de achtergrond een belangrijke rol in de beloningsdiscussie.

Vraag

Het is niet uitgesloten dat een beloningsregeling als gevolg van onvoorziene omstandigheden leidt tot onredelijke resultaten. Graag vernemen wij of in de bij uw vennootschap geldende beloningsregeling een redelijkheidstoets van toepassing is, of die op enigerlei wijze is geobjectiveerd en hoe die toets is verankerd. Indien binnen uw vennootschap thans geen correctie op grond van de redelijkheid mogelijk is, verzoeken wij u deze te introduceren en de inhoud er van kenbaar te maken.

SCGOP ziet met belangstelling uit naar de reacties van de vennootschappen.

⁴ [www.scgop.nl/downloads/SCGOP%20Aanbevelingen%20bestuurdersbeloning%20\(def\).pdf](http://www.scgop.nl/downloads/SCGOP%20Aanbevelingen%20bestuurdersbeloning%20(def).pdf)

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

5 Consultatie en lobby activiteiten, de rol als overlegpartner

De activiteiten in 2004 hebben duidelijk gemaakt dat de behoefte aan het uitdragen van de mening van SCGOP op Corporate Governance gebied is toegenomen. Enerzijds komt dit doordat een aantal wet- en regelgeving initiatieven, zowel in Nederland als in de EU, in behandeling is genomen.

Het is dus van belang is dat bij de uiteindelijke invulling hiervan zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met het standpunt van SCGOP. Ook wanneer er aanbevelingen van best practices op Corporate Governance gebied worden opgesteld, bijvoorbeeld door OESO en/of EU, kan input van SCGOP heel zinvol zijn.

Daarnaast is ook een goed onderling contact van belang met koepelorganisaties die de belangen van andere bij het Corporate Governance proces betrokkenen behartigen. Hierbij is te denken aan niet bij SCGOP aangesloten institutionele beleggers en particuliere beleggers, aan de effectenbeurs, de controlerend accountants, de toezichhouders, de effecten uitgevende instellingen en de werknemers.

SCGOP houdt ook contact met buitenlandse institutionele beleggers en/of hun koepelorganisaties. Op die manier kan SCGOP ook rekening houden met in het buitenland levende opvattingen over Corporate Governance maar ook daar haar eigen mening uitdragen.

Enkele deelnemers van SCGOP zijn ook aangesloten bij ICGN, een organisatie die statements over "Global Corporate Governance Principles" of over "Institutional Shareholder Responsibilities" heeft opgesteld die internationaal aanzien genieten.

In 2005 zal op het gebied van consultatie en lobby in Nederland de aandacht vooral zijn gericht op de verdere uitvoering van wijzigingen van wetgeving zoals aanbevolen door de Commissie Tabaksblat, het wetsvoorstel toezicht accountantsorganisaties, het wetsvoorstel toezicht financiële verslaggeving, de wetsvoorstellen betreffende het gebruik van moderne communicatiemiddelen bij besluitvorming in rechtspersonen en het wetsvoorstel over facilitering van proxy voting en proxy sollicitation.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

In het kader van de modernisering van het ondernemingsrecht wil SCGOP meer aandacht voor de nadelen verbonden aan permanente beschermingsconstructies, waardoor de stem van de aandeelhouder langdurig genegeerd kan worden. Hierbij moet gedacht worden aan prioriteits aandelen, bindende voordrachten en certificering (met een ander doel dan bescherming tegen absentie).

In Europees verband zal vooral aandacht worden gegeven aan de aanstaande richtlijnen over de "statutory audit", over de aanpassing van de Accounting richtlijnen waar het gaat om de verantwoordelijkheid van het bestuur en om de verstrekking van financiële en Corporate Governance informatie, en over de uitoefening van aandeelhoudersrechten in de AVA.

SCGOP zal bij het uitwerken van haar standpunten op deze gebieden veel gebruik maken van haar interne commissies zoals de Juridische commissie en de Audit commissie.

6 Onderzoek

Het meerjarige onderzoek "Corporate Governance en beurswaarde" is in 2004 afgerond.

Bij het verrichten van onderzoek is steeds goed contact geweest met Universiteiten en dit wordt ook in de toekomst nagestreefd. Ook het contact met het Nederlands Instituut voor Corporate Governance dat onderzoek initieert op Corporate Governance gebied zoals bij voorbeeld in 2004 het onderzoek naar naleving van de Code op basis van de jaarverslagen over het jaar 2003, is waardevol.

Ook in 2005 wordt onderzoek gepland. Het streven is gericht op het opzetten van een seminar over Corporate Governance. Hoewel de inhoud daarvan nog niet vaststaat, wordt gedacht aan het gestructureerd naar voren brengen van de stand van zaken in het empirisch onderzoek dat zich richt op de economische effectiviteit van Corporate Governance. Ook hierbij wordt gestreefd naar samenwerking met universiteiten en relevante maatschappelijke organisaties.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

7 Symposium

Om pensioenfondsen en andere institutionele beleggers, alsmede andere bij Corporate Governance betrokkenen en geïnteresseerden te informeren over belangrijke ontwikkelingen in 2005 en over de plannen voor de jaren daarna, is het de bedoeling om ook in het najaar van 2005 een symposium te organiseren. Het thema zal in de loop van 2005 bepaald worden en mede afhankelijk kunnen zijn van de ontwikkelingen gedurende het komende AVA seizoen.

8 Dienstverlening aan de deelnemers

SCGOP rekent het zich tot haar taak om aan haar deelnemers diensten op het gebied van Corporate Governance aan te bieden die de deelnemers informeren over de vele aspecten van Corporate Governance en hen helpen bij het formuleren en uitvoeren van een eigen Corporate Governance beleid. In dit kader passen de navolgende diensten.

8.1 Informatieverstrekking

- Global Proxy Watch

SCGOP biedt de deelnemers een kosteloos abonnement aan op dit e-magazine. Het volgt de Corporate Governance ontwikkelingen wereldwijd en informeert over actuele onderwerpen die bij vennootschappen en beleggers spelen

- Alert service

Deze informatie wordt ook gratis ter beschikking gesteld aan de deelnemers. De Alerts signaleren actuele ontwikkelingen bij de Nederlandse AEX en Midcap beursfondsen. Deze dienstverlening is bedoeld om bij SCGOP aangesloten deelnemers te assisteren bij het uitvoeren van hun individuele corporate governance beleid. Het is gericht op specifieke situaties waar de belangen van de aandeelhouders in het geding zijn

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

- Analyses ten behoeve van bezoekers van de AVA

In het belangrijke jaar 2005 waarin voor het eerst de Code van kracht zal zijn heeft SCGOP besloten een extra dienst te verlenen, speciaal bestemd voor die deelnemers die zelf de AVA willen bezoeken.

Het gaat hier om een meer diepgaande analyse van alle onderwerpen die op de agenda van de AVA staan en die de SCGOP deelnemer in staat stelt om een goed onderbouwde discussie met het bestuur van de vennootschap aan te gaan. SCGOP heeft besloten dit jaar deze analyses aan alle deelnemers kosteloos ter beschikking te stellen om hiermede het inzicht te bevorderen en de deelname van institutionele beleggers aan de discussie met de vennootschapsleiding goed te onderbouwen.

- Handboek Corporate Governance 2004

Het Handboek biedt institutionele beleggers een hulpmiddel bij het opstellen van het eigen Corporate Governance beleid. Bij belangrijke nieuwe ontwikkelingen zal het Handboek worden geactualiseerd. Dit is voor 2005 vooralsnog niet voorzien.

Overige publicaties zoals de standaardbepalingen voor contractuele vastlegging van de verantwoordelijkheden van custodian en externe vermogensbeheerder voor de uitvoering van het stembeleid.

8.2 Bijeenkomsten

- Verantwoordelijkheid van de institutionele belegger

SCGOP wil een workshop organiseren voor geïnteresseerde institutionele beleggers die nog niet zoveel ervaring hebben met hun actieve verantwoordelijkheid als aandeelhouder of met het opzetten en uitvoeren van een stembeleid.

Binnen SCGOP kring is voldoende ervaring aanwezig en voorts kan gebruik gemaakt worden van externe specialisten.

- Dienstverlening op Corporate Governance gebied

Voor een goede uitvoering van een Corporate Governance beleid wordt vaak gebruik gemaakt van externe dienstverleners en specialisten. Deze service moet internationaal van aard zijn omdat de beleggingen in beursfondsen internationaal gespreid is.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

SCGOP wil bezien of er behoefte bestaat haar deelnemers behulpzaam te zijn bij de keuze van de juiste dienstverlener en zo ja, hoe dit vorm gegeven kan worden.

- Actuele onderwerpen

Er kan ook behoefte zijn om op verzoek actuele onderwerpen tussen de deelnemers onderling te bespreken.

Dit kan gaan om algemene zaken en waarover behoefte bestaat aan een meningsuitwisseling. Zo is momenteel het thema "Class actions" actueel. Is het in zijn algemeenheid zinvol en gewenst om te participeren in deze activiteit?

8.3 Deelnemersvergadering

Het bestuur wil graag een goed contact met de kring van deelnemers. Daarom wordt er minimaal eenmaal per jaar een deelnemersvergadering gehouden. Het bestuur geeft verslag over het beleid van het afgelopen jaar en legt verantwoording af aan de deelnemers. Ook wordt het beleid voor het komende jaar toegelicht.

Ook deelnemers kunnen voor deze vergadering agendapunten indienen en gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur verlenen.

9 PR en Communicatie

Tot op heden is er sprake van impliciet communicatie beleid. Dit beleid wordt gekenmerkt door een ad-hoc aanpak. Nu SCGOP in een volgende fase van ontwikkeling komt is het noodzakelijk om op een planmatige wijze te gaan werken vanuit een expliciet beleid.

De missie en strategie voor de komende jaren zijn het uitgangspunt voor het communicatie beleid. Dit beleid is enerzijds gericht op de versterking van het imago en de reputatie van SCGOP bij de relevante stakeholders en anderzijds op het behoud van de huidige en werving van toekomstige deelnemers. De PR Commissie zal het communicatie beleid formuleren en voorstellen en een communicatieplan opstellen met concrete acties voor het komende jaar. Onderdeel van het plan is een evaluatie van de tot op heden ingezette middelen. Bij de vaststelling van het ambitieniveau zullen beslissingen door het bestuur worden gemaakt. De belangrijke leidraden voor de communicatieactiviteiten zijn de

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

communicatiemomenten die voortvloeien uit het actie plan 2005 en de plannen van de verschillende werkgroepen. Dit zal uiteindelijk resulteren in een communicatie kalender.

10 Professionalisering en verbreding

Het tot stand komen van de Code en de bijbehorende wetgeving biedt thans ook een goede basis voor het verbeteren van Corporate Governance van beursvennootschappen en leidt tot nieuwe mogelijkheden maar ook tot nieuwe verplichtingen voor institutionele beleggers. Daartoe behoren pensioenfondsen maar ook overige institutionele beleggers zoals beleggingsfondsen, commerciële vermogensbeheerders en verzekeraars.

Ook in Europees verband worden veel nieuwe initiatieven op Corporate Governance gebied ontwikkeld. Hierbij bestaat er behoefte aan inzicht in de wensen en meningen van institutionele beleggers.

Bovenstaande is voor het Bestuur van SCGOP aanleiding geweest zich te beraden op haar eigen rol op de langere termijn. Dit heeft geleid tot een consultatiedocument met betrekking tot het Lange termijn Plan van SCGOP waarin SCGOP onder ander haar missie herdefinieert en het bijbehorende beleid uitwerkt. Een belangrijk aspect hierbij is dat SCGOP zich wil verbreden en professionaliseren en zich wil openstellen voor het deelnemerschap van alle Nederlandse institutionele beleggers aangezien zij van mening is dat dit het bereiken van betere Corporate Governance bevordert. Een toenemend aantal Nederlandse institutionele beleggers, buiten de kring van pensioenfondsen, heeft inmiddels Corporate Governance tot een belangrijk aspect van haar beleggingsbeleid verklaard.

SCGOP raadpleegt momenteel haar deelnemers over deze nieuwe missie en het bijbehorende beleid.

Ook is er overleg met Dutch Fund Association (Dufas) en het Verbond van Verzekeraars. Zoals bekend zijn beide koepelorganisaties sinds ruim een jaar waarnemer bij de bestuursvergaderingen van SCGOP.

Stichting Corporate Governance Onderzoek voor Pensioenfondsen

11 Contact

Meer informatie over SCGOP is te vinden in de laatste versie van de Algemene Informatie en het Jaarverslag, beide te vinden op de internetsite van de Stichting.⁵

Indien u daarnaast informatie wensen over SCGOP en haar activiteiten kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Stichting:

SCGOP

Postbus 2889

6401 DJ Heerlen

Telefoon: 045 579 1613

Telefax: 045 579 2143

E-mail: info@scgop.nl

Internet: www.scgop.nl

Voor vragen met betrekking tot dit Activiteitenplan 2005 kunt u zich wenden tot de voorzitter van de SCGOP, de heer R.M.S.M. Munsters, of de Directeur, de heer J.T. van Niekerk:

Voorzitter: bereikbaar via het secretariaat van de SCGOP

Directeur: SCGOP

Lange Voorhout 9

2514 EA Den Haag

070 3024844

jos.van.niekerk@scgop.nl

⁵

www.scgop.nl